

UE pentru patrimoniul cultural / Premiul Europa Nostra 2017 pentru arhitect Vlad Sebastian Rusu - Palatului Cultural din Blaj și Domnul Zoltán Kallós

Bruxelles / Haga, 5 aprilie, 2017 - Comisia Europeană și Europa Nostra au anunțat astăzi câștigătorii Premiului Uniunii Europene pentru patrimoniul cultural 2017 / Premiile Europa Nostra, cea mai înaltă distincție din Europa în domeniul patrimoniului. Cei 29 de laureați din 18 țări sunt recunoscuți pentru realizările lor notabile în conservare, cercetare, servicii dedicate și educație, formare și sensibilizare. Printre câștigătorii anului acesta se află două realizări remarcabile din România: la categoria conservare, **arhitect Vlad Sebastian Rusu, Palatul Cultural din Blaj** și la categoria dedicată serviciului, **Domnul Zoltán Kallós**, Transilvania, fiind propus pentru premiu de către Csaba Sógor, deputat în Parlamentul European. Juriul format din experți independenți a examinat un total de 202 dosare, prezentate de organizații și persoane fizice din 39 de țări din Europa, și a ales câștigătorii.

Cetățenii din întreaga lume pot acum [vota online](#) pentru premiul publicului pentru proiectul/proiectele câștigător/câștigătoare din propria lor țară sau din altă țară europeană. Votanții au șansa de a câștiga o excursie pentru două persoane în Finlanda unde vor fi invitați speciali la ceremonia de decernare a premiilor care va avea loc în orașul istoric Turku, în data de 15 mai. În timpul ceremoniei, vor fi anunțați cei șapte câștigători ai marelui premiu, fiecare dintre ei va primi 10.000 €, precum și câștigătorul premiului publicului, ales dintre proiectele câștigătoare din acest an.

„Îi felicit pe toți câștigătorii. Realizările lor demonstrează încă o dată cât de dedicați sunt mulți europeni în protejarea și salvarea patrimoniului lor cultural. Proiectele lor evidențiază rolul important al patrimoniului cultural în viața și în societatea noastră. Mai ales astăzi, când Europa se confruntă cu multe provocări mari pentru societate, cultura este vitală pentru a ne ajuta să creștem gradul de conștientizare a istoriei și a valorilor noastre comune și să promovăm toleranța, înțelegerea reciprocă și incluziunea socială. Anul european al patrimoniului cultural din 2018 va fi o oportunitate ideală pentru a ne concentra asupra a ceea ce ne leagă pe noi toți, ca europeni - istoria, cultura și moștenirea noastră comună. Comisia Europeană va continua să sprijine acest premiu și alte proiecte de patrimoniu prin intermediul programului Europa creativă”, a afirmat Tibor Navracsics, comisarul european pentru educație, cultură, tineret și sport.

„Îi felicit călduros pe câștigătorii din acest an și aduc un tribut tuturor celor care au făcut posibile aceste realizări excepționale, grație talentului lor formidabil, angajamentului pasionat și marii lor generozități. Ei fac parte acum dintr-un grup select de 450 de realizări remarcabile premiate de Europa Nostra și Comisia Europeană în ultimii 15 de ani. Toți câștigătorii noștri demonstrează că patrimoniul este un instrument esențial pentru dezvoltarea economică durabilă, a coeziunii sociale și a unei Europe favorabile incluziunii. Liderii UE ar trebui să profite de ocazia istorică a Anului european al patrimoniului cultural din 2018 pentru a recunoaște beneficiile multiple ale patrimoniului și valoarea sa fundamentală pentru aducerea țărilor, comunităților și culturilor împreună în Europa și în afara acesteia”, a declarat Plácido Domingo, cântăreț de operă de renume și președinte al Europa Nostra.

Câștigătorii Premiului Uniunii Europene pentru patrimoniul cultural / Premiile Europa Nostra 2017 vor fi celebrați în timpul unui eveniment de rang înalt găzduit de comisarul european Navracsics și maestrul Plácido Domingo, care începe după-amiaza târziu, în data de 15 mai, la Biserica Sf. Mihail din Turku. Ceremonia de decernare a premiilor pentru patrimoniul cultural european va aduce la un loc aproape 1.200 de oameni, inclusiv profesioniști în patrimoniu, voluntari și susținători din toată Europa, precum și reprezentanți de nivel înalt ai instituțiilor UE, din țara gazdă și din alte state membre.

Câștigătorii își vor prezenta, de asemenea, realizările în domeniul patrimoniului în cadrul Târgului de Excelență din data de 14 mai, din Sala Sigyn a Conservatorului din Turku, și vor participa la diverse evenimente din cadrul [Congresului European al Patrimoniului din Turku](#) (11-15 mai). Organizat de Europa Nostra, Congresul va oferi o platformă de inspirație pentru crearea de rețele și dezbateri despre cele mai recente dezvoltări europene legate de patrimoniu, cu un accent deosebit pe Anul european al patrimoniului cultural din 2018.

Propunerile pentru ediția din 2018 a Premiilor pot fi depuse în perioada 15 mai - 1 octombrie 2017 Octombrie prin intermediul [paginii web](#) dedicate.

DATE DE CONTACT

Europa Nostra

Joana Pinheiro, jp@europanostra.org, +31 70 302 40 55
Elena Bianchi, eb@europanostra.org, +31 70 302 40 58

Comisia Europeană

Nathalie Vandystadt
nathalie.vandystadt@ec.europa.eu, +32 2 2967083
Joseph Waldstein
joseph.waldstein@ec.europa.eu, +32 2 2956184

Fundația Pro Patrimonio

Raluca Marțiș,
propatrimonio.romania@gmail.com, +4 0722 673 475

Palatul Cultural din Blaj

Phd. Vlad Sebastian Rusu, vlad.rusu@arch.utcluj.ro
004 0264 432 691, 004 0747 289 311

DI. Zoltán Kallós

DI. Csaba Sógor, csaba.sogor@europarl.europa.eu
+32 2 2838389

MAI MULTE INFORMAȚII

Despre proiectele câștigătoare:
[Informații și comentariile juriului](#),
[Fotografii de înaltă rezoluție](#) și [video](#)
Twitter: [@europanostra](#)

Pagina internet [Creative Europe](#)
Twitter: [@europe_creative](#)
Pagina internet al comisarului Navracsics

www.propatrimonio.org

www.vladrusu.ro

www.kallos.org.ro

Câștigătorii premiilor din 2017

Categoria conservare

- Capela Sf. Martin din StariBrod, lângă Sisak, CROAȚIA
- Complexul și grădinile baroce din Kuks, Hradec regiunea Králové, REPUBLICA CEHĂ
- Orașul antic din Karthaia, insula Kea, GRECIA
- Bastionul palatului marelui Maestru din Rodos, GRECIA
- Piramida albă din Roma, ITALIA
- Drumul regelui peste Filefjell, NORVEGIA
- Biserica și turnul Clérigos din Porto, PORTUGALIA
- Palatul Cultural din Blaj, Transilvania, ROMÂNIA
- Fortăreața Cap Enderrocat, Mallorca, SPANIA
- Acoperișul pentru ruinele mănăstirii San Juan din Burgos, SPANIA
- Cromford Mills: Clădirea 17, Derbyshire, REGATUL UNIT

Categoria cercetare

- Proiectul de cercetare și conservare a bucății din altar Rode, Tallinn, ESTONIA
- Carnavalul, regele Europei, San Michele all'Adige, ITALIA
- Muzeul Piranesi, Milano, ITALIA
- Bosch Proiect de cercetare și conservare, Hertogenbosch, OLANDA

Categoria serviciu dedicat

- DI. Ferdinand Meder, Zagreb, CROAȚIA
- DI. Jim Callery, County Roscommon, IRLANDA
- Societatea farului din Norvegia, NORVEGIA
- DI. Zoltán Kallós, Transilvania, ROMÂNIA

Categoria educație, formare și sensibilizare

- Erfgoedplus: platforma de patrimoniu online, Hasselt, BELGIA
- Centrul de Arte vizuale și cercetare, Nicosia, CIPRU
- Programul educațional pentru patrimoniul cultural ceh, Telc, regiunea Vysočina, Republica Cehă
- Proiectul Moștenirea PaavoNurmi, Turku, FINLANDA
- Inițiativa patrimoniu artizanal pentru Georgia, Tbilisi, GEORGIA
- Proiectul patrimoniu cultural și accesibilitate, Berlin, GERMANIA
- *Cartastorie*: Povești în arhive, Napoli, ITALY
- Patrimoniu cultural evreiesc: Program educațional, Varșovia, POLONIA
- Master avansat în analiza structurală a monumentelor și a construcțiilor istorice, program european coordonat în Guimarães, PORTUGALIA
- SAMPHIRE: proiect de patrimoniu maritim în vestul Scoției, REGATUL UNIT

Premiul Europa Nostra este conferit pentru proiecte de patrimoniu remarcabile din două țări europene care nu fac parte din programul UE Europa creativă.

Categoria conservare: Kılıç Ali Paşa Hamam din Istanbul, TURCIA

Categoria cercetare: Colecția de instrumente de măsurat timpul ale lui Philippe Stern, Geneva, ELVEȚIA

Palatul Cultural din Blaj

Proiectat în anul 1930 de către arhitectul Victor Smigelshi, pentru a găzdui diverse evenimente culturale, Palatul Cultural din centrul istoric al Blajului a fost singura dotare de acest tip din oraș. Clădirea a suferit diverse modificări interioare începând cu anii '60, devenind cinematograful orașului, alături de diverse alte funcțiuni precum Muzeul de Istorie și Etnografie al Blajului, biblioteca orașului sau Centrul de Radioficare Blaj. În urma unui incendiu din 1995, Palatul a fost grav afectat, rămânând în ruină până în anul 2012, când administrația orașului Blaj a avut inițiativa reabilitării sale.

Clădirea a suferit daune importante în urma incendiului, rămânând în picioare doar pereții exteriori și compartimentările interioare. Toate elementele structurale, zidării, planșee, scări și acoperiș au fost puternic deteriorate, necesitând însemnate consolidări structurale. Restaurat cu un buget modest, provenit din fonduri publice, Palatul a fost readus la forma sa originală, evocându-se totodată istoria sa recentă. De exemplu, cărămida păstrată aparentă, precum și tavanul retras, amintesc vizitatorului de istoria traumatică a incendiului.

Juriul a recunoscut această calitate a proiectului, declarând: *„Administrația Blajului a izbutit cu succes, prin intervenții minime, să evoce arhitectura pierdută a clădirii istorice aflate în ruină. Prin adăugarea doar a unor funcțiuni și elemente structurale esențiale, fără demolări, s-a reușit valorificarea vestigiilor patrimoniului existent”.*

Recuperarea ruinei a adus la o îmbunătățire a peisajului urban din vecinătate. Clădirea, folosită de-a lungul timpului pentru evenimente culturale, și-a recâștigat rolul de centru al vieții culturale al orașului Blaj, putând să găzduiască diverse evenimente precum concerte, piese de teatru, proiecții de film sau expoziții. Din acest motiv, este evidentă importanța clădirii în cadrul vieții culturale și sociale a orașului. Juriul a consemnat și a apreciat mult *„felul în care clădirea a încurajat o implicare socială vie, precum și impactul social și economic pe care aceasta l-a avut asupra comunității locale. Aceasta constituie un precedent național și reprezintă un excelent exemplu de revalorificare a ruinelor contemporane”.*

Domnul Zoltán Kallós din România, Cluj

Domnul Zoltán Kallós este unul dintre cei mai proeminenți etnografi maghiari din secolul 20. Colecțiile sale cuprind elemente din patrimoniul tangibil și intangibil al folclorului comunităților maghiare, române, săsești și rome din Transilvania și si-au dovedit a fi o contribuție inestimabilă la conservarea culturii populare europene. Domnul Kallós a compilat cu devotament această colecție în ultimii 70 de ani cu scopul de a conserva nu doar dovada fizică a acestor culturi bogate, dar și cântecele, poeziile, dansurile, obiceiurile și folclorul care stau la baza identității noastre europene. A depus aceste eforturi, uneori supraomenești, în pofida circumstanțelor politice extrem de dificile și cu prețul multor sacrificii personale.

Domnul Zoltán Kallós a publicat numeroase casete, CD-uri și filme despre activitatea sa și este autorul a mai multor cărți. Institutul de Etnografie al Academiei Maghiare, Casa Patrimoniului Maghiar din Budapesta și Muzeul și Centrul Etnografic al Fundației Kallós Zoltán, care a fost fondat în 1992 pe proprietatea familiei sale, adăpostesc aproximativ 14.000 de cântece populare colecționate de domnul Kallós.

Domnul Kallós a lucrat neobosit pentru ca generațiile tinere să cunoască tradițiile muzicale, dansurile, legendele și meșteșugurile strămoșilor. El a avut un rol esențial în dezvoltarea mișcării caselor de dans popular, menite să reînvie și să învețe tradițiile de dans folcloric al comunităților maghiare în mai multe țări europene. În semn de recunoaștere a eforturilor sale, în noiembrie 2011 UNESCO a înscris mișcarea caselor de dans popular în Lista Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității. *„Domnul Kallós a lucrat din răspuțeri pentru a păstra cultura acestor comunități, obținându-le recunoaștere la nivel mondial cu statutul UNESCO”*, a declarat juriul.

În ciuda vârstei sale înaintate, domnul Kallós rămâne activ în comunitatea sa, iar fundația care îi poartă numele se asigură de formarea profesorilor care, la rândul lor, învață această moștenire importantă copiilor noștri.

„DI Zoltán Kallós și-a dedicat viața pentru conservarea culturii diverselor comunități din Bazinul Carpatic și s-a devotat cu toată ființa sa transmiterii acestor valori pe plan mondial. Domnul Kallós a întreprins aceste fapte și în vremuri profund provocatoare. Activitatea sa, curajul său merită pe deplin acum acest premiu”, a subliniat juriul.

Cadru

Premiul UE pentru patrimoniul cultural / Premiile Europa Nostra

[Programul Premiul Uniunii Europene pentru patrimoniul cultural / Premiile Europa Nostra](#) a fost lansat de Comisia Europeană în 2002 și de atunci a fost condus de Europa Nostra. Acesta celebrează și promovează cele mai bune practici legate de conservarea patrimoniului, cercetare, management, voluntarism, educație și comunicare. În acest fel, contribuie la o recunoaștere publică mai puternică a patrimoniului cultural ca resursă strategică pentru economia și societatea europeană. Premiul este susținut de programul Europa creativă al Uniunii Europene.

În ultimii 15 ani, organizații și persoane din **39 de țări** au prezentat un număr total de **2.720 de cereri** pentru premii. În ceea ce privește numărul de înregistrări în funcție de **țară**, **Spania** este pe primul loc în clasament, cu 498 de proiecte, urmată de **Regatul Unit**, cu 286 de cereri, și **Italia**, cu 278 de cereri. În ceea ce privește **categoriile**, **conservarea** a avut cele mai multe proiecte (1.606). Urmează educația, formarea și sensibilizarea (457), apoi cercetarea (340), și, în cele din urmă, serviciul dedicat patrimoniului (317).

Din 2002, juriile de experți independenți au selectat **455 de proiecte premiate** din **34 de țări**. În conformitate cu numărul de cereri, **Spania** se află în fruntea listei cu 61 de premii primite. **Regatul Unit** este pe locul al doilea cu 60. **Italia** vine pe locul trei (37 premii), **Germania** a patra (29 premii), iar **Grecia** a cincea (27 de premii). În ceea ce privește categoriile, conservarea are cei mai mulți câștigători (267), urmată de serviciul dedicat patrimoniului (67), educația, formarea și sensibilizarea (65), și, în sfârșit, cercetarea (56).

Un total de **95 de mari premii** de 10.000 € au fost acordate pentru inițiative de patrimoniu remarcabile, selectate dintre proiectele premiate.

Premiul UE pentru patrimoniul cultural / Premiile Europa Nostra au consolidat și mai mult capacitatea sectorului patrimoniului din Europa, prin evidențierea celor mai bune practici, încurajând schimbul transfrontalier de cunoștințe și conectarea diverselor părți interesate în rețele mai mari. S-au adus, de asemenea beneficii majore câștigătorilor, cum ar fi o mai mare expunere (inter)națională, continuarea finanțării și un număr crescut de vizitatori. În plus, Premiul a ridicat gradul de conștientizare a patrimoniului nostru comun în rândul publicului larg în același timp subliniind caracterul său intrinsec european. Prin urmare, Premiul este un instrument-cheie pentru promovarea patrimoniului Europei.

Europa Nostra

[Europa Nostra](#) este federația pan-europeană a organizațiilor din domeniul patrimoniului, care este, de asemenea, susținută de o rețea largă de organisme publice, companii private și persoane fizice. Cu mai mult de 40 de țări din Europa, organizația este vocea societății civile care se angajează la protejarea și promovarea patrimoniului cultural și natural al Europei. Fondată în 1963, este recunoscută astăzi ca rețeaua de patrimoniu cea mai reprezentativă din Europa. Plácido Domingo, renumitul cântăreț de operă și dirijor este președintele organizației.

Europa Nostra inițiază campanii pentru a salva monumentele pe cale de dispariție, situri și peisaje ale Europei, în special prin intermediul programului „The 7 Most Endangered”. Ea celebrează excelența prin Premiul Uniunii Europene pentru patrimoniul cultural / Premiile Europa Nostra. De asemenea, aceasta contribuie la formularea și punerea în aplicare a strategiilor și politicilor europene în domeniul patrimoniului, printr-un dialog structurat cu instituțiile europene și prin coordonarea Alianței patrimoniului european 3.3.

[Fundația Pro Patrimonio](#), care este membru al organizației Europa Nostra, a fost înființată în anul 2000, derulând, de atunci, o serie de proiecte care au ca obiectiv principal conservarea, salvarea și reactivarea patrimoniului cultural, cu precădere arhitectural. Acțiunile se concentrează pe proiecte practice de protejare și reabilitare a patrimoniului, precum și pe implicarea și conștientizarea de către comunități a propriei identități, a memoriei și valorii moștenirii culturale. Printre proiectele derulate cu ajutorul formidabil al voluntarilor se numără și proiectul *60 de biserici de lemn*, inclus în 2014 de organizația Europa Nostra pe lista *Cele mai periclitate 7 situri de patrimoniu din Europa (7 most endangered heritage sites in Europe)*. Cu sprijinul Europa Nostra și al World Monuments Fund, Pro Patrimonio a demarat intervenții de urgență în nordul Olteniei și sudul Transilvaniei (judetele Gorj, Vâlcea, Sibiu și Hunedoara) pentru de bisericile de lemn, majoritatea biserici de cimitir, deseori abandonate, aproape toate clasate monument istoric și aflate în stare gravă de degradare structurală (chiar precolaps) și artistică.

Europa creativă

[Europa creativă](#) este noul program UE pentru a sprijini sectoarele culturale și creative, permițându-le să-și sporească contribuția pentru locurile de muncă și creștere economică. Cu un buget de 1.460.000.000 € pentru perioada 2014-2020, sprijină organizațiile în domeniul patrimoniului, teatru, arte plastice, arte interdisciplinare, publicații, film, televiziune, muzică și jocuri video, precum și zeci de mii de artiști, profesioniști în domeniul culturii și audiovizualului. Finanțarea va permite acestora să opereze în toată Europa, pentru a ajunge la noi segmente de public și pentru a dezvolta abilitățile necesare în era digitală.